

NGHIÊN CỨU GIÁ TRỊ VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG TRONG TÁC PHẨM CỦA NGUYỄN ĐÌNH CHIỂU, NGUYỄN KHUYẾN, TÚ XƯƠNG

TỔNG QUAN

- Trong xu thế toàn cầu hóa hiện nay, thế giới đã và đang trở thành một cái làng toàn cầu global village về mọi phương diện (Jurgen Osterhammel & Niels P. Petersson, 2003, *Globalization: A Short History*, translated by Dona Geyer, Princeton University Press, USA). Riêng bình diện văn hóa, toàn cầu hóa làm cho nhân loại trên khắp thế giới trở nên giống nhau hay khác nhau hơn, là câu hỏi thường được đặt ra trong các cuộc trao đổi về toàn cầu hóa văn hóa. Không thể phủ nhận một sự thật trong thực tế hội nhập ngày nay, một số giá trị văn hóa truyền thống đang dần bị mai một và mất đi.

- Văn học là một thành tố quan trọng của văn hoá. Các sáng tác văn học, đặc biệt là văn học cổ, trở thành những chứng tích văn hóa chân thực để các thế hệ mai sau hiểu về những nét đẹp văn hóa truyền thống của dân tộc. Nhìn lại di sản văn học thời trung đại, không ít nhà thơ đã sắm vai trò “người giữ lửa” cho những giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của nước nhà, trong số đó có Nguyễn Đình Chiểu, Nguyễn Khuyến và Tú Xương.

- Là ba tác giả tiêu biểu của giai đoạn nửa cuối thế kỷ XIX, sáng tác của Nguyễn Đình Chiểu, Nguyễn Khuyến, Tú Xương lâu nay là địa hạt thu hút nhiều nhà nghiên cứu trong và ngoài nước (M. Ponchon, S. Aubaret, P. Janeau, Nguyễn Quảng Tuân, Xuân Diệu, Cao Tự Thanh, Đỗ Lai Thúy, Trần Nho Thìn...). Tuy vậy, cho đến nay, các giá trị văn hoá truyền thống trong sáng tác của ba tác giả này chưa trở thành đối tượng nghiên cứu chính của bất cứ công trình nghiên cứu nào. Vì vậy, đề tài này nếu được thực hiện sẽ có ý nghĩa không nhỏ trong việc giáo dục thế hệ trẻ nói riêng và trong hành trình hội nhập hiện nay của văn hóa, văn học dân tộc nói chung.

10.3. Danh mục các công trình đã công bố thuộc lĩnh vực của đề tài của chủ nhiệm và những thành viên tham gia nghiên cứu (họ và tên tác giả; bài báo; ấn phẩm; các yếu tố về xuất bản)

- Của chủ nhiệm đề tài:

1. Dương Thu Hằng (2003), Về chữ NGHĨA trong tác phẩm Lục Vân Tiên của Nguyễn Đình Chiểu, Tạp chí Nghiên cứu giáo dục số 72.
2. Dương Thu Hằng (2006), Chữ quốc ngữ - phương tiện canh tân văn hoá của Trương Vĩnh Ký, Tạp chí Văn hoá Nghệ thuật, số 3.
3. Dương Thu Hằng (2008), Trương Vĩnh Ký - người kiến tạo không gian tinh thần mới, Tạp chí Hội nhà văn, số 12.
4. Dương Thu Hằng (2009), Tìm hiểu ngôn ngữ trong Chuyện đời xưa (1866) của Trương Vĩnh Ký, tạp chí Khoa học và Công nghệ, ĐH Thái Nguyên, số 3.
5. Dương Thu Hằng (2009), Hiện trạng văn tự và đời sống văn học Việt Nam cuối thế kỷ XIX, Tạp chí Văn hoá Nghệ thuật, số 4.
6. Dương Thu Hằng (2009), Thông loại khoá trình: chuyên san văn hoá - giáo dục đầu tiên ở Việt Nam, Tạp chí Nghiên cứu Văn học, số 6.
7. Dương Thu Hằng – Đinh Thị Hồng Nhung (2011), Xuân và Tết trong thơ Tú Xương, Tạp chí Văn hóa Nghệ thuật, số 1.
8. Dương Thu Hằng (2011), Bàn thêm về vai trò truyền bá chữ quốc ngữ của Trương Vĩnh Ký, Tạp chí Khoa học và Công nghệ, ĐH Thái Nguyên, số 5.
9. Dương Thu Hằng (2011), Học - một giải pháp của hiện đại và văn minh, nhìn từ Khuyến học của Fukuzawa Yukichi (Nhật Bản) và Văn minh tân học sách của các nhà nho duy tân Việt Nam,

MỤC TIÊU

- Chỉ ra sự độc đáo của vẻ đẹp văn hóa truyền thống trong tác phẩm của Nguyễn Đình Chiểu, Nguyễn Khuyến, Tú Xương.
- Cung cấp thêm tri thức, góp phần nâng cao chất lượng giảng dạy tác phẩm văn học của Nguyễn Đình Chiểu, Nguyễn Khuyến, Tú Xương trong nhà trường các cấp.
- Khẳng định những đóng góp của ba nhà văn này đối với văn học giai đoạn nửa cuối thế kỷ XIX nói riêng và nền văn hóa, văn học nước nhà nói chung.

NỘI DUNG

Ngoài phần mở đầu, kết luận, thư mục tham khảo, đề tài gồm 3 chương chính:

Chương 1: Những vấn đề lí luận và thực tiễn liên quan đến đề tài

Ở chương này, chúng tôi sẽ đề cập tới các vấn đề như một số khái niệm về văn hoá, văn hoá truyền thống, vùng văn hoá, thời đại, tác giả, tác phẩm văn học liên quan đến đề tài. Từ đó, thuyết giải về giá trị văn hóa truyền thống và vị trí, ý nghĩa của nó trong tác phẩm văn học, đặc biệt là các tác phẩm văn học trung đại.

Chương 2: Những giá trị văn hoá truyền thống cơ bản trong sáng tác của Nguyễn Đình Chiểu, Nguyễn Khuyến, Tú Xương

Trong chương này, chúng tôi tập trung nghiên cứu, phân tích để chỉ ra những giá trị văn hóa truyền thống đặc trưng của lục tỉnh Nam Kỳ trong văn chương Đồ Chiểu, đồng bằng Bắc bộ trong sáng tác của Tam Nguyên và phố thị thành Nam trong thi phẩm của Mộng Tích.

Chương 3: Vai trò của giá trị văn hoá truyền thống trong sáng tác của Nguyễn Đình Chiểu, Nguyễn Khuyến, Tú Xương

Tại chương 3 chúng tôi sẽ chỉ rõ diện mạo, vị trí và đóng góp của những giá trị văn hóa đặc trưng này đối với mỗi tác phẩm cụ thể, với sự nghiệp sáng tác của mỗi tác giả cũng như đối với nền văn học Việt Nam giai đoạn giao thời và tiến trình lịch sử văn học dân tộc.

PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Đề tài sử dụng kết hợp phương pháp nghiên cứu liên ngành, đặc biệt là văn hoá học; phương pháp khảo sát, thống kê, phân tích, so sánh ...

HIỆU QUẢ KTXH

HIỆU QUẢ (giáo dục và đào tạo, kinh tế - xã hội)

- Khoa học công nghệ: Đề tài hoàn thành sẽ góp một góc nhìn mới về các tác giả đã trở nên quen thuộc của một giai đoạn văn học đặc biệt.
- Thông tin: Cung cấp những thông tin về giá trị văn hoá truyền thống trong sáng tác của các tác giả Nguyễn Đình Chiểu, Nguyễn Khuyến, Tú Xương.
- Đào tạo, bồi dưỡng nhân lực: Hướng dẫn 01 học viên làm luận văn thạc sĩ và 02 sinh viên làm đề tài NCKH chuyên ngành Ngữ văn theo hướng của đề tài.
- Nâng cao năng lực nghiên cứu của những người tham gia, đặc biệt với chủ nhiệm đề tài.
- Bổ sung 01 tài liệu tham khảo phục vụ cho việc nghiên cứu, giảng dạy và học tập của

học viên, sinh viên chuyên ngành Ngữ văn.

ĐƠN VỊ SỬ DỤNG

Khoa Ngữ văn, Trường ĐH Sư phạm - ĐHTN